Należytość pocztowa opłacona ryczałtem.

Rok II. **KWIECIEŃ 1930 r.** **Nr. 4**

ZWIASTUN SZCZĘŚCIA

MIESIĘCZNIK DLA SPRAW DROBNYCH OSZCZĘDNOŚCI, RENT, LISTÓW ZASTAWNYCH, LOSÓW i PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH

ZAWIERA AUTENTYCZNE WYKAZY LOSUJĄCYCH OBLIGACYJ.

5 zł. rocznie. **Numer pojedynczy 50 gr.**

Konto czekowe P. K. O. Nr. 408.590. Redakcja i Administracja: KRAKÓW, UL. GOŁĘBIA L. 2. TELEFON 37-97.

Losowanie 4% premjowej pożyczki inwestycyjnej

(PREMJÓWKA)

Nr. Serji	Nr.oblig.	Wygrana	Nr. Serji	Nr.oblig.	Wygrana	Nr. serji	Nr.oblig.	Wygrana	Nr. serji	Nr.oblig.	Wygrana	Nr. serji	Nr.oblig.	Wygrana	Nr. serji	Nr.oblig.	Wygrana
513	13	250	656	50	250	972	21	250	1265	3	250	1513	47	250	18	36	250
„	50	„	672	13	250	„	26	„	„	28	500	1521	12	„	1822	12	„
516	20	500	„	33	250	984	9	„	1267	5	„	„	26	„	„	26	„
„	42	250	739	16	250	„	22	„	„	36	250	1524	23	„	1834	2	500
523	3	„	„	35	1000	„	36	1000	1268	3	500	„	27	„	„	14	250
„	39	500	„	43	250	987	13	250	„	16	250	1549	14	500	1839	32	500
535	23	250	745	8	250	„	33	„	1306	26	„	„	31	250	„	48	250
„	27	„	„	17	250	1022	15	500	„	50	„	1561	2	500	1903	20	„
541	23	„	„	35	1000	„	44	250	1312	23	„	„	14	250	„	36	„
„	35	„	762	5	250	1041	5	500	„	35	„	1621	32	500	1908	20	„
550	13	„	„	8	500	„	30	250	1324	16	„	„	48	250	„	23	„
„	50	„	825	1	250	„	49	„	„	22	500	1625	2	500	1923	3	500
566	23	„	„	37	250	1046	13	„	1354	3	250	„	14	250	„	16	250
„	35	„	„	44	1000	„	47	„	„	39	500	1698	14	500	1928	3	„
571	11	„	848	33	250	1062	20	„	1368	32	„	„	31	250	„	39	500
„	21	500	„	45	„	„	23	„	„	48	250	1752	22	„	1931	3	„
574	23	250	853	17	„	1126	12	„	1394	13	„	„	34	500	„	16	250
„	35	„	„	31	500	„	26	„	„	47	„	1759	3	„	1945	17	„
575	32	500	854	7	„	1127	4	1000	1416	16	„	„	16	250	„	21	„
„	46	250	„	16	250	„	27	250	„	41	„	1773	2	500	1948	3	„
588	15	„	„	34	„	„	49	„	1430	23	„	„	38	250	„	39	500
„	40	„	885	23	„	1216	7	„	„	27	„	„	44	„	2037	18	250
621	13	„	„	27	„	„	21	„	1434	14	500	1793	2	500	„	24	„
„	50	„	913	17	„	„	50	1000	„	36	250	„	38	250	2053	31	„
623	25	„	„	31	500	1218	3	250	„	45	„	„	44	„	„	36	„
„	28	500	932	6	250	„	43	„	1447	23	„	1811	3	„	„	42	1000
„	41	250	„	12	„	1227	12	„	„	27	„	„	39	500	2113	12	„
642	17	„	„	41	1000	„	26	„	1453	15	„	1812	13	250	„	15	250
„	21	„	954	17	250	1238	17	„	„	40	„	„	47	500	„	23	„
647	16	„	„	21	„	„	21	„	1460	30	„	1813	13	250	2123	14	500
„	22	500	961	10	„	1255	18	„	„	49	500	„	47	„	„	31	250
656	42	1000	„	31	„	„	48	„	1500	11	250	1816	23	„	2124	3	„
„	44	250	„	50	1000	„	50	10000	„	21	500	„	35	„	„	26	500
									1513	28	250	1820	5	500			

2124	44	250	2672	14	250	3177	8	500	3584	33	1000	4080	45	250	4603	36	250
2147	1	„	2696	23	1000	„	46	250	3592	16	250	4089	18	„	„	45	„
„	20	1000	„	32	250	„	50	„	„	41	„	„	24	„	4610	28	„
„	33	250	„	38	„	3187	13	„	3595	36	„	4090	15	„	„	47	„
2150	13	„	2701	33	„	„	33	„	„	49	„	„	40	„	4627	22	„
„	33	„	„	45	„	3196	15	„	3616	23	„	4104	16	„	„	34	500
2163	18	10000	2702	13	„	„	40	„	„	27	„	„	22	500	4641	23	250
„	35	250	„	33	„	3207	32	500	3632	2	500	4107	3	250	„	35	„
„	36	„	2704	15	500	„	48	250	„	38	250	„	28	500	4657	22	„
2177	4	„	„	44	250	3212	5	„	„	44	„	41[illegible]2	26	250	„	34	500
„	17	500	2705	2	500	„	8	500	3656	12	„	„	50	„	4664	1	250
„	42	250	„	14	250	3218	13	250	„	26	„	413[illegible]	36	„	„	50	500
2196	20	„	2746	5	„	„	39	„	3663	12	„	„	49	„	4675	1	250
„	21	1000	„	28	1000	3229	32	500	„	26	„	416[illegible]	20	„	„	50	500
„	49	250	„	31	250	„	46	250	3690	15	500	„	23	„	4698	14	„
2208	15	500	2750	14	500	3236	13	„	„	44	250	4169	32	500	„	36	250
„	44	250	„	31	250	„	39	„	3715	18	„	„	48	250	„	45	„
2209	3	500	2762	3	„	3242	12	„	„	24	„	4181	1	„	4709	14	500
„	16	250	„	28	500	„	26	„	3746	20	500	„	50	500	„	36	250
2215	17	„	2764	13	250	3279	13	„	„	42	250	4215	15	„	„	45	„
„	21	„	„	39	„	„	33	„	3764	20	„	„	44	250	4729	30	„
2217	2	500	2773	14	500	3297	22	„	„	36	„	4235	14	500	„	49	500
„	14	250	„	36	250	„	34	500	3765	9	„	„	36	250	4758	15	250
2297	26	„	„	45	„	3298	13	250	„	26	„	„	45	„	„	31	1000
„	50	„	2795	13	„	„	39	„	„	45	1000	4310	4	„	„	43	250
2303	28	„	„	39	„	3300	4	„	3767	16	250	„	25	„	4759	13	„
„	47	„	2799	1	500	„	11	1000	„	22	500	4315	17	„	„	50	„
2315	32	500	„	24	250	„	26	250	3800	30	250	„	31	500	4779	18	„
„	46	250	„	44	„	3304	22	„	„	49	500	4319	3	250	„	19	1000
2316	23	„	2806	32	500	„	34	500	3807	33	250	„	28	500	„	42	250
„	27	„	„	46	250	3310	5	„	„	42	„	4339	21	250	4801	7	„
2318	15	500	2816	16	„	„	36	250	3860	33	„	„	26	„	„	20	1000
„	44	250	„	22	500	3340	33	„	„	45	„	4374	1	„	„	45	250
2320	26	„	2836	4	250	„	42	„	3872	15	500	„	10	1000	4808	1	„
„	50	„	„	25	„	3360	5	„	„	44	250	„	49	250	„	50	500
2323	26	„	2841	17	„	„	8	500	3887	5	„	4418	5	„	4818	33	250
„	50	„	„	21	„	3366	8	250	„	8	500	„	8	500	„	42	„
2338	3	500	2843	4	„	„	37	„	3898	12	250	4420	16	250	4835	19	500
„	16	250	„	25	„	3383	30	„	„	26	„	„	41	„	„	31	250
2364	36	„	2857	5	„	„	49	500	3902	2	500	4421	14	500	„	33	„
„	49	„	„	8	500	3390	12	250	„	14	250	„	31	250	4848	7	10000
2396	13	„	2859	11	250	„	26	„	3927	5	500	4425	23	„	„	11	250
„	46	„	„	21	500	3394	2	„	„	36	250	„	27	„	„	19	„
„	50	200000	2883	7	250	„	16	„	3945	1	„	4438	3	„	4911	26	„
2412	32	500	„	9	500	„	35	1000	„	50	500	„	19	1000	„	50	„
„	48	250	„	45	250	3399	26	250	3984	11	250	„	30	250	4961	14	500
2419	3	500	2915	23	„	„	50	„	„	21	500	4464	11	„	„	31	250
„	16	250	„	27	„	3446	3	„	3985	14	„	„	21	500	4963	4	„
2424	5	500	3012	3	500	„	28	500	„	36	250	4507	2	„	„	24	1000
„	36	250	„	16	250	3484	22	250	„	45	„	„	38	250	„	36	250
2498	23	„	3021	17	„	„	34	500	3990	28	„	„	44	„	5009	11	„
„	27	„	„	31	500	3498	32	„	„	47	„	4512	14	500	„	21	500
2505	33	„	3044	23	250	„	48	250	4023	20	„	„	36	250	5035	2	„
„	42	„	„	27	„	3511	13	„	„	23	„	„	45	„	„	14	250
2509	1	1000	3047	1	„	„	47	„	4033	13	„	4520	3	„	5036	33	„
„	28	250	„	50	500	3532	33	„	„	39	„	„	28	500	„	45	„
„	49	„	3049	4	250	„	45	„	4041	13	„	4532	32	„	5042	20	500
2534	17	„	„	25	„	3561	14	500	„	33	„	„	46	250	„	42	250
„	31	500	3129	2	500	„	31	250	4042	32	500	4541	21	„	5045	23	„
2544	1	250	„	38	250	3564	36	„	„	48	250	„	26	„	„	27	„
„	27	1000	„	44	„	„	49	„	4063	33	„	4549	23	„	5046	21	„
„	28	250	3133	16	„	3567	30	„	„	45	„	„	27	„	„	26	„
2649	11	„	„	41	„	„	49	500	4065	30	„	4577	5	„	5070	28	„
„	21	500	3166	13	„	3571	5	„	„	49	500	„	8	500	„	47	„
2657	30	250	„	47	„	„	36	250	4069	16	250	4581	8	250	5071	3	„
„	49	500	3175	3	„	3584	1	„	„	41	„	„	37	„	„	43	„
2672	2	„	„	28	500	„	18	„	4080	33	„	4603	14	500	5082	14	500

5082	31	250	5710	28	1000	6159	20	250	6907	45	250	7481	31	500	8287	49	500
5097	28	„	„	31	250	„	47	„	6921	14	„	7485	16	250	8318	36	250
„	47	„	„	45	„	6179	24	„	„	26	1000	„	41	„	„	49	„
5115	18	„	5711	26	„	„	29	„	„	34	250	7507	5	500	8319	33	„
„	24	„	„	50	„	„	43	1000	6940	20	„	„	36	250	„	42	„
5124	7	„	5727	15	„	6184	3	250	„	23	„	7525	13	„	3339	23	„
„	28	500	„	40	„	„	39	500	6949	32	500	„	47	„	„	35	„
„	37	250	5770	13	„	6203	20	250	„	48	250	7542	1	„	8367	15	500
5144	13	„	„	39	„	„	23	„	6968	5	„	„	50	500	„	44	250
„	15	„	5771	12	1000	6247	11	„	„	8	500	7571	20	250	8392	16	„
„	37	1000	„	21	250	„	21	500	6970	2	250	„	36	„	„	41	„
5172	21	250	„	41	„	6263	2	„	„	8	1000	7587	3	„	8414	28	„
„	26	„	5796	3	500	„	14	250	„	13	250	„	43	„	„	47	„
5181	22	„	„	16	250	6323	36	„	6975	20	„	7592	21	„	8417	22	„
„	34	500	5797	20	500	„	49	„	„	36	„	„	26	„	„	34	500
5199	20	250	„	42	250	6380	5	„	7023	23	„	7612	2	500	8430	3	„
„	36	„	5800	13	„	„	8	500	„	27	„	„	38	250	„	16	250
5222	15	„	„	50	„	6381	23	250	7031	17	„	„	44	„	8442	18	„
„	40	„	5822	13	„	„	27	„	„	31	500	7629	15	„	„	24	„
5261	16	„	„	16	„	6409	28	„	7043	33	250	„	40	„	8446	15	„
„	41	„	„	33	1000	„	47	„	„	42	„	7648	3	„	„	40	„
5273	1	„	5830	18	250	6435	2	500	7050	26	„	„	43	„	8452	17	„
„	4	„	„	24	„	„	38	250	„	50	„	7655	20	500	„	31	500
„	47	500	5856	13	„	„	44	„	7112	20	„	„	42	250	8502	2	„
5293	32	„	„	50	„	6484	20	500	„	36	„	7687	3	„	„	38	250
„	46	250	5858	3	„	„	42	250	7142	3	„	„	43	„	„	44	„
5297	5	500	„	43	„	6513	13	„	„	28	500	7720	3	„	8567	1	„
„	36	250	5872	17	„	„	33	„	7154	3	250	„	28	500	„	50	500
5329	23	„	„	31	500	6563	20	500	„	39	500	7736	36	250	8596	32	„
„	35	„	5917	23	250	„	42	250	7167	15	250	„	49	„	„	46	250
5370	25	„	„	27	„	6610	13	„	„	21	1000	7749	14	1000	8607	8	„
„	27	„	5930	23	„	„	47	„	„	48	250	„	16	250	„	37	„
„	33	1000	„	35	„	6631	29	1000	7168	4	„	„	47	„	8630	13	„
5381	14	500	5954	15	„	„	42	250	„	25	„	7776	15	„	„	50	„
„	36	250	„	40	„	„	45	„	7169	13	„	„	21	„	8667	20	500
„	45	„	5958	16	„	6638	32	500	„	39	„	„	48	500	„	42	250
5393	17	„	„	22	500	„	48	250	7175	2	„	7786	18	250	8707	16	„
„	21	„	5962	7	1000	6646	30	„	„	48	„	„	24	„	„	22	500
5399	32	500	„	27	250	„	49	500	„	49	1000	7793	5	500	8725	22	250
„	46	250	„	43	„	6654	17	250	7193	20	500	„	36	250	„	34	500
5478	13	„	5969	36	„	„	21	„	„	42	250	7851	21	„	8731	20	250
„	33	„	„	49	„	6695	2	1000	7195	3	„	„	26	„	„	36	„
5482	1	„	5984	5	„	„	29	250	„	43	„	7879	3	„	8746	2	500
„	50	500	„	16	„	„	48	„	7217	30	„	„	39	500	„	14	250
5489	4	250	„	37	1000	6711	16	„	„	49	500	7902	9	10.000	8762	5	„
„	25	„	5992	3	250	„	22	500	7259	21	250	„	13	250	„	8	500
5490	36	„	„	39	500	6713	33	250	„	26	„	„	16	„	8770	17	250
„	49	„	6016	26	250	„	42	„	7266	3	„	7918	1	„	„	21	„
5511	7	10 000	„	50	„	6715	13	„	„	43	„	„	50	500	8772	5	500
„	23	250	6018	1	„	„	50	„	7275	20	„	7931	8	250	„	36	250
„	46	„	„	39	„	6747	4	„	„	23	„	„	37	„	8777	3	„
5543	33	„	„	48	10·000	„	25	„	7316	4	„	7944	7	„	„	43	„
„	43	500	6022	22	250	6769	16	„	„	25	„	„	37	„	8839	8	„
„	47	250	„	34	500	„	41	„	7333	13	„	7995	17	„	„	36	„
5579	3	„	6045	23	250	6811	17	„	„	39	„	„	31	500	„	38	1000
„	28	500	„	27	„	„	21	„	7349	13	„	8074	13	250	8846	5	250
5613	14	„	6123	10	„	6814	33	„	„	39	„	„	50	„	„	16	„
„	31	250	„	35	10·000	„	42	„	7373	11	„	8108	4	„	„	37	500
5639	2	„	„	44	250	6852	5	„	„	21	500	„	25	„	8876	28	250
„	11	1000	6128	32	„	„	18	„	7385	33	250	8146	15	500	„	47	„
„	30	250	„	44	1000	„	50	1000	„	42	„	„	44	250	8915	14	500
5671	12	„	„	45	250	6877	4	250	7401	8	„	8179	5	500	„	31	250
„	26	„	6132	20	„	„	25	„	„	37	„	„	30	250	8928	12	„
5685	8	„	„	23	„	6906	16	„	7474	18	„	„	36	„	„	15	**10.000**
„	37	„	6144	32	500	„	41	„	„	21	„	8202	33	„	„	18	250
5687	11	„	„	46	250	6907	14	500	„	25	1000	„	45	„	8957	20	„
„	21	⁊00	6159	9	500	„	36	250	7481	17	250	8287	30	„	„	36	„

9117	23	250	9299	44	250	9483	23	250	9607	37	250	9741	15	250	9904	36	250
„	27	„	9317	27	„	„	27	„	9625	32	500	„	40	„	9909	20	1000
9168	8	„	„	32	1000	9485	26	„	„	46	250	9742	33	„	„	25	250
„	22	„	„	41	250	„	38	„	9636	16	„	„	42	„	„	26	„
„	38	500	9342	8	„	„	40	1000	„	22	500	9778	13	„	9914	20	„
9205	8	250	„	37	„	9530	23	250	9660	28	250	„	50	„	„	36	„
„	37	„	9343	33	„	„	27	„	„	47	„	9832	3	„	9920	1	„
9206	21	„	„	45	„	9537	18	„	9699	21	„	„	39	500	„	28	1000
„	26	„	9368	20	500	„	24	„	„	26	„	9843	18	250	„	32	250
9216	13	„	„	42	250	9560	33	„	9711	1	1000	„	24	„	9952	22	„
„	47	„	9398	20	„	„	45	„	„	22	250	9883	2	500	„	28	1000
9238	4	„	„	23	„	9574	23	„	„	41	„	„	38	250	„	33	250
„	37	500	9437	16	„	„	35	„	9715	18	„	„	44	„	9956	13	„
„	49	250	„	22	500	9578	15	500	„	24	„	9898	20	„	„	33	„
9299	2	500	9455	36	250	„	44	250	9716	13	„	„	23	„	9972	3	„
„	38	250	„	49	„	9607	8	„	„	47	„	9904	20	„	„	43	„

UBEZPIECZENIE

jako czynnik pewności w rozwoju gospodarczym kraju.

Wraz z postępem cywilizacji i rozwojem techniki, ludzkość przezwycięża coraz bardziej siły przyrody, przeciwstawia się skutecznie ich niszczącemu działaniu, wyzyskując jednocześnie siły potencjalne natury dla swoich celów. Istnieją jednak w naturze pewne siły irracjonalne, działające niszcząco, wobec których cywilizacja ludzka jest bezsilna, lub też znajduje się jeszcze na zbyt niskim poziomie, by skutkom działania tych sił skutecznie się przeciwstawić.

Rozwój techniki i postęp cywilizacyjny daje człowiekowi w ręce moc lepszego wyzyskiwania sił potencjalnych natury, pomagając mu do doskonalszego zawładnięcia światem, z drugiej jednak strony dzięki niedoskonałości i ułomności człowieka wzrost techniki stwarza nowe groźne i potężne siły, wyłamujące się często z pod kontroli ludzkiej, niszcząc swą żywiołową siłą ludzki dorobek.

Postęp cywilizacji widzimy, jak wszystko zresztą, ma swoją dobrą i złą stronę. Dobrą, bo ujarzmia wrogie żywioły, złą zaś, bo wytwarza pewne nowe siły, zdolne do wywoływania nowych nieprzewidzianych katastrof. Wystarczy wskazać tutaj na katastrofy kolejowe, wypadki w kopalniach, wybuchy w fabrykach amunicji, pożary w fabrykach, by zdać sobie jasno sprawę, że rozwój techniki nie tylko upraszcza życie i czyni je doskonalszem, lecz jednocześnie wprowadza w życie nowe niszczące elementy.

Zdawałoby się napozór, że wypadki zniszczenia, jakie pociągają za sobą zdobycze cywilizacji, nie dadzą się ująć w żadną formułę, że wypadki zdarzają się niespodziewanie i że są zjawiskami, których przewidzieć nie można. Dzięki rozwojowi nauki statystycznej, można było na podstawie stosowanych w tych naukach metod wykazać, że we wszystkiem co istnieje, zaobserwować można pewną prawidłowość. Metoda statystyczna ujawnia np. pewne stałe czynniki wypadków śmierci, katastrof kolejowych i tp. Nie stwarza to coprawda możliwości zapobieżenia samym wypadkom, daje jednakowoż możność stosunkowo ścisłego wyliczenia wysokości szkód, jakie one powodują. Dzięki temu straty te można uwzględnić zawsze przy kalkulacji, by następnie wyeliminować z preliminarzy czy bilansów, nieprzewidziane wydatki, spowodowane niszczącą działalnością sił natury czy techniki. Rzecz oczywista, że w ten sposób przeciwstawienie się groźnej działalności ślepych sił jest tylko raczej teoretyczne, że się tak wyrazimy, papierowe. Ma to jednak poważne znaczenie praktyczne. Znając mniej więcej stałe współczynniki nieszczęśliwych wypadków, wybuchów, katastrof kolejowych, można straty nimi spowodowane rozłożyć na raty, a płacąc stałą, stosunkowo niewielką składkę perjodyczną, ubezpieczyć się przynajmniej pod względem gospodarczym przed niszczycielską siłą ślepego przypadku. I tutaj właśnie dochodzimy do istoty zagadnienia ubezpieczeń, do idei asekuracji.

Ubezpieczenia nie stwarzają bynajmniej nowych wartości, nie należą one do czynników produkcji, gwarantują ciągłość produkcji, łagodzą działanie nieobliczalnych sił żywiołowych, przyczyniając się dzięki temu do bardziej stałego rozwoju wytwórczości.

Strata wynosząca kilkanaście czy kilkaset tysięcy złotych, może zabić pojedyncze przedsiębiorstwa, zniszczyć warsztat pracy, robotnika pozbawić chleba: dzięki umowie ubezpieczeniowej przedsiębiorca otrzymuje pełną równowartość swej straty, a dla wielkiego towarzystwa ubezpieczeniowego nawet znaczna premja stanowi tylko z góry przewidzianą, objętą kalkulacją i bilan-

sowo zrównoważoną pozycję. Dla przedsiębiorstwa asekuracyjnego jest to zupełnie normalny i stały wydatek uwzględniony przy sporządzeniu taryfy ubezpieczeniowej.

We wszystkich krajach kulturalnych ubezpieczenia odgrywają w rozwoju życia ekonomicznego poważną rolę. Im zaś w którym kraju cywilizacja stoi wyżej, tem silniej rozwinięta jest asekuracja. W krajach tych nietylko poważne przedsiębiorstwa, lecz każda niemal jednostka ubezpiecza swe mienie od ognia, zabezpiecza byt swojej rodziny na wypadek śmierci płaci premje asekuracyjne, aby zapewnić sobie beztroskę na starość. Charakterystyczne że w miarę upływu czasu ubezpieczenia rozwijają się coraz bardziej.

Obserwuje się pewien stały pęd kierunku wytwarzania takich warunków życia, w których nieprzewidziane katastrofy czy inne wypadki ślepych sił natury czy techniki, pociągałyby ze sobą jaknajmniejsze straty, te przy pomocy premji asekuracyjnej były całkowicie wyrównane.

Ważne wiadomości

dotyczące waloryzacji przedwojennych polis ubezp.

W dniu 2-go lutego br. interweniowała delegacja Centralnego Stowarzyszenia obrony wierzytelności w Państwowym urzędzie kontroli Ubezpieczeń w Warszawie w sprawie zlikwidowania przerachowania waloryzacyjnego polis przedwojennych.

Delegacja na kilkugodzinnej konferencji w rzeczowym przedstawieniu wszystkich spraw tak towarzystw krajowych, jakoteż zagranicznych, wskazała na wielkie rozgoryczenie posiadaczy polis przedwojennych w powodu ciągłego przewlekania ostatecznego terminu załatwienia tych spraw.

Naczelnik Wydziału państwowego Urzędu Kontroli ubezpieczeń i główny referent p. Dr. Weryha, udzielił delegatom następujących wyjaśnień.

1) w sprawie waloryzacji przedwojennych polis życiowych 16-tu towarzystw ubezp. austr. do której to akcji mają być włączone również towarzystwa węgierskie, a to: 1. Allg. Asekuranz- Gesell- Budapest, „Foncier“ i Union, Państwowy Urząd Kontroli Ubezpieczeń łącznie z Ministerstwem Spraw Zagranicznych usunęły dotychczasowe techniczne trudności oraz ukończyły przedwstępne prace zmierzające do ustawowego zawarcia konwencji. Ustalony zaś termin 15. stycznia br. uległ ponownemu odroczeniu wskutek politycznych komplikacyj i braku ostatecznego rostrzygnięcia Prezydjum Ministerstwa Skarbu.

Po myśli wskazówek referenta p. Dra Weryhy, odniosła się delegacja C S O W. do Prezydjum Klubu BBWR. oraz do referenta dla spraw zagranicznych. celem osobistej interwencji w Prezydjum Ministerstwa Skarbu o przyspieszenie zatwierdzenia planu waloryzacyjnego, przedłożonego przez państwowy urząd kontroli ubezpieczeń.

O wyniku interwencji poselskiej i o ewentualnie zawartej konwencji oraz o warunkach realizacyjnych, powiadomi Centralne Stowarzyszenie Obrony Wierzytelności wszystkich interesentów osobnem pismem

2) Sprawa ratyfikacji zawartej konwencji z rządem niemieckim, obejmującej 12-cie towarzystw ubezpieczeniowych, znajduje się na porządku dziennym obrad Sejmu i po ogłoszeniu tejże w dzienniku ustaw, CSOW. powiadomi bezzwłocznie interesentów i poda im warunki realizacyjne na podstawie rozporządzenia wykonawczego państwowego Urzędu Kontroli ubezp.

3) W sprawie waloryzacji polis towarzystwa Holenderskiego Matschappt Amsterdam, poczynił państwowy urząd kontroli ubezp. starania o uzyskanie zwrotu kaucji od b. rządu austrj. i obecnie wskutek interwencji delegacji wysłano ponaglenie.

4) Co do waloryzacji polis Tow. amerykańskich, wysyła Centralne Stowarzyszenie Obrony Wierzytelności, interesentom osobne zawiadomienie i odpis odpowiedzi Generalnego Konsulatu polskiego z Nowego Jorku.

5) Co do waloryzacji polis Angielskich tj. Tow. The Gresham i Star, oraz Tow. Czeskich Slawja i Conkordja, to Centralne Stow. Obr. Wierz. po otrzymaniu odpowiedzi od międzynarodowego Tow. reasekuracyjnego co niebawem nastąpi, poda interesentom osobnem pismem warunki realizacyjne do wiadomości, z których członkowie dowolnie korzystać będą mogli.

Dotyczy to także Tow. Royale Belge Brüssel oraz Le Urbaine-Paris.

6) W sprawie „Florjanki“ przyrzekł Dr. Weryha wysłać do Krakowa ponownie energiczne ponaglenie o bezzwłoczne przedłożenie planu waloryzacyjnego.

o—o

Przerachowanie składek

złożonych przed wojną w domu bankowym na rachunek bieżący.

Przy przerachowaniu składek, złożonych przed wojną w domu bankowym na rachunek bieżący, można przyjąć że nie zostały spłacone z winy dłużników, jeżeli dom bankowy z wybuchem wojny przeniósł swą siedzibę z b. Galicji do Wiednia, a po ustaniu wojny nie powrócił do swej siedziby, ani nie starał się nawiązać stosunków ze swymi wierzycielami przedwojennemi. (Orzeczenie Izby III Sądu Najwyższego z 3 kwietnia 1929 r. O.S.P. VIII. 504.)

W myśl § 41 Rozp. Pr. Rzpl. o przerachowaniu zobowiązań prywatno- prawnych, należności z rachunków bieżących w bankach, domach bankowych i Pocztowej Kasie Oszczędności, będą przerachowane tylko według relacji 1 zł.—1,800.000 marek polskich. a nie według miar, powyższem rozporządzeniem waloryzacyjnem określonych chyba że nie zostały spłacone z winy dłużnika. Jak wyjaśniła Izba I Sądu Najwyższego w orzeczeniu Nr. 827 ten wyjątkowo przepis znajduje zastosowanie do rachunku bieżącego jedynie w zwykłych warunkach tego stosunku, gdy wierzyciel miał na widoku ciągłe obroty oraz posiadał możność w każdej chwili zakończenia stosunku i podniesienia swej należności, lecz zaniedbał to uczynić, czyli godził się z notoryczną gwałtowną dewaluacją pieniężną znaków obiegowych. Jeżeli jednak niewypłacenie należności nastąpiło z winy dłużnika, to, co wyraźnie zaznaczono w § 41, przewidziana w tym § minimalna stopa przerachowania

1 zł. — 1,800.000 mkp. nie będzie miała zastosowania. Obecnie Izba II Sądu Najwyższego, rozpatrująca sprawy z b. zaboru austrjackiego, całkowicie zasadę tę podzieliła. W konkretnym wypadku toczył się spór o przerachowanie wkładu, złożonego jeszcze przed wojną na rachunek bieżący w pewnym domu bankowym w Tarnopolu. W r. 1914 rzeczony dom bankowy opuścił Tarnopol z powodu wypadków wojennych i przeniósł się na stałe do Wiednia. Obecnie wierzyciel wytoczył powództwo o zwrot wkładu, żądając przerachowania go na 100% według przepisów rozporządzenia waloryzacyjnego. Pozwany dom bankowy powołał się na to, że wskutek zaginięcia ksiąg nie miał możności stwierdzenia osób wierzycieli i skomunikowania się z nimi, powód jednak wiedział, o pobycie domu bankowego w Wiedniu, lecz nie upomniał się o zwrot wkładu. W konkluzji pozwany wnosi o zastosowanie powołanego § 41, wobec czego wierzyciel otrzymałby ułamek grosza. Sąd uznał zarzut pozwanego za nieuzasadniony, gdyż wskutek powstania nowych granic państwowych, skuteczne dochodzenie praw przeciwko pozwanemu domowi bankowemu było utrudnione, z uwagi jednak na położenie finansowe pozwanej firmy, wywołane warunkami wojennemi, obniżył stopę przerachowania o 10 proc.

Po oddaleniu założonej przez pozwanego apelacji sprawa oparła się o Sąd Najwyższy, który jednak oddalił skargę pozwanego z zasad następujących: Wyjazd spólników firmy do Wiednia z powodu wojny, zaniechania przez nich przywrócenia, po ustaniu wojny, łączności bezpośredniej z głównem środowiskiem ich przedwojennej działalności uchodzić musi za zawinione utrudnienie dla wierzycieli w bezpośredn. stosunkach, których to stosunków potrzymanie stanowi istotny warunek solidnego wywiązania się z zaciąganych zobowiązań. Niedopuszczalne jest w tych warunkach przerzucenie całego niebezpieczeństwa zniżki wartości austr. koron na wierzyciela przez to, że się na niego wkłada wyłącznie obowiązek szukania łączności z dłużnikiem, celem upomnienia się zwrot długu, dłużnika zaś zwalnia się od wszelkich obowiązków, wymaganych przez uczciwy obrót bankierski, który, wobec zaginięcia ksiąg, nakazywał conajmniej zebranie informacji o wysokości długu i osobach wierzycieli i powiadomienia ich o zamierzonym sposobie zrealizowania pretensji wobec zmienionych stosunków.

MEMORJAŁ

Centralnego Stow. Obrony Wierzytelności w sprawie ustawowego uregulowonia odszkowań wojennych, oraz w sprawie zmiany ustawy waloryzacyjnej.

Zrozpaczone masy poszkodowanych wojną, jakoteż pokrzywdzonych waloryzacją, zwracają się do Was Panowie i Senatorowie z gorącą prośbą, by sprawy te nareszcie raz w Polsce ustawowo uregulowane zostały.

Sprawy te, traktowane były dotychczas drogą rozmaitych rozporządzeń bez dokładniejszych studjów i bez zaznajomienia się z rzeczywistemi potrzebami i postulatami społeczeństwa. To też cel ich był zupełnie chybiony, a rezultat to rozpacz zawiedzionych mas.

Postulaty nasze dzielą się na dwie główne części, a to:

1) sprawa odszkodowań wojennych, i
2) sprawa zmiany ustawy waloryzacyjnej.

Dział 1.- Odszkodowanie wojenne,

Jedenasty rok już masy poszkodowanych wojną w Polsce napróżno oczekują od swych reprezentantów w Sejmie, zajęcia się naprawą krzywd wyrządzonych im przez wojnę.

I podczas gdy we wszystkich krajach zachodnich, biorących udział w wojnie światowej, sprawy odszkodowań wojennych i ich wynagrodzenia, zostały już ustawowo uregulowane, jak to stwierdziliśmy na podstawie odnośnych ustawodawstw, włoskich, rumuńskich, niemieckich, angielskich, francuskich i jugosłowiańskich, to jedynie w Polsce ani Sejm ani Senat, poza uchwalonemi jedynie kilkakrotnemi rezolucjami co do konieczności ustawowego uregulowania tych spraw, nie raczył dokończyć tego wielkiego dzieła.

Związki Obrony poszkodowanych wojną w Polsce, opierając się na ustawodawstwie zagranicznem i na orzeczeniach dwu najwybitniejszych profesorów lwowskiego Uniwersytetu, przedłożyły już Wysokiemu Sejmowi, Senatowi i Rządowi odnośne projekta ustawowego uregulowania wynagrodzeń za szkody wojenne w Polsce. Projekta te są zupełnie możliwe do zrealizowania a oparte są w szczególności na wzorze ustaw jugosłowiańskich, przy zastosowaniu degresji wedle wzoru ustawodawstwa niemieckiego. Wedle powyższego projektu spłata odszkodowań wojennych w Polsce podobnie jak w Jugosławji nastąpić może obligacjami długoterminowej renty państwowej, losowanej częściowo co roku. Obligacje zaś tej renty państwowej będą oprocentowane i mogą być przyjmowane jako kaucja lub depozyta, mają swój kurs giełdowy i mogą być sprzedawane lub nabywane. Zaznaczamy, że zasadę wynagrodzenia przez Państwo szkód wojennych, uznały już wszystkie zagraniczne państwa i uregulowały tę sprawę stanowczo i tak:

Jugosławia spłaciła wszystkie szkody wojenne długoterminowemi obligacjami wojennemi. Włochy wypłaciły na ten cel dziewiętnaście miljardów lirów, w Niemczech tak zwany „Entschädigungsamt" dysponujący olbrzymiemi sumami, bada i zaspakaja wszelkie pretensje poszkodowanych wojną. Rumunja wypłaciła 10 proc. odszkodowań, a Francja i Belgja prawie w zupełności odszkodowały kosztem państwa zniszczone prowincje, a nawet majątki prywatne.

Dział II.- Waloryzacja.

1) Niezwykłe pokrzywdzenie posiadaczy przedwojennych książeczek kas oszczędnościowych, pożyczek państwowych, listów zastawnych, tudzież wierzycieli hipotecznych; zwaloryzowanych ustawę Zolla, znane jest już Panom Posłom i Senatorom. Ustawa waloryzacyjna nie tylko wywłaszczyła dawnych przedwojennych i wojennych wierzycieli na korzyść wielkich kapitalistów, tudzież kas i banków, lecz powoduje swemi zasadami także wśród obecnych powojennych wierzycieli obawę i brak zaufania do jakichkolwiek papierów wartościowych i do lokat oszczędnościowych. Tak, że śmiało powiedzieć można, że zamieranie życia gospodarczego w Polsce i rosnące trudności kredytowe, oraz

Międzynarodowa wymiana pieniężna.

Bezpośrednio po zniesieniu ograniczeń dewizowych w obrocie międzynarodowym stała się aktualną sprawa zorganizowania wymiany pieniądza.

Kiedy tworzono pierwsze urzędy czekowo-pocztowe nie wiadomo było, jaką rolę odegrają one w międzynarodowej wymianie pieniężnej. Początkowe aspiracje ich twórców nie sięgały tak daleko i ograniczały się wyłącznie do potrzeb wewnętrznego rynku pieniężnego. Dopiero później, kiedy nowo stworzone instytucje przeszły najśmielsze oczekiwania i stały się jednym z najważniejszych instrumentów uszlachetnienia obiegu kraju i ułatwienia wzajemnych rozrachunków, powstałych z miljonowych transakcyj i umów, zaczęto przemyśliwać nad tymi urzędami w rozrachunkach krajowych, przerzucić i na stosunki międzynarodowe. Sposób okazał się bardzo prosty: wystarczy, aby jeden z urzędów czekowo-pocztowych otworzył sobie konto w urzędzie zagranicznym a obywatele obu krajów będą mogli regulować wzajemne zobowiązania w taki sam sposób, jakby posiadali konta w jednej i tej samej instytucji i nie dzieliły ich granice państwowe.

Dla łatwiejszego zrozumienia weźmy jakiś przykład. Przypuśćmy, że nasza P.K.O posiada konto czekowe w paryskim Bureau de Cheques Postaux. Jakież będzie to miało skutki przy regulowaniu wzajemn. należności dla wszystkich właścicieli kont czekowo — pocztowych w Polsce i Francji? Najogólniej mówiąc takie, jakgdyby pod względem przekazywania sobie pieniędzy, byli obywatelami jednego państwa. Wystarczy bowiem, aby np. mieszkaniec Radomia, posiadający konto w jednym z Oddziałów P.K.O. na zwyczajnym czeku krajowym wypisał kwotę we frankach i numer konta swojego wierzyciela np. w Bordeaux oraz ścisły jego adres i wrzucił do skrzynki pocztowej czek zaadresowany do P.K.O., a ta, za minimalną opłatą sprawi już, że na trzeci lub czwarty dzień odnośna kwota zostanie dopisana na wskazane konto czekowe we Francji lub wypłacona adresatowi gdy konta nie posiada, w miejscu jego zamieszkania, oczywiście, że w taki sam sposób można przesyłać pieniądze i z Francji do Polski, wpłacając tylko na konto czekowe P. K. O. w Paryżu odpowiednią kwotę i zaznaczając na dowodzie wpłaty, dla kogo jest przeznaczony w Polsce. Nie od rzeczy będzie może zaznaczyć przy sposobności, że Polska posiada takie konta czekowo-pocztowe oprócz wymienionej Francji jeszcze w Austrji, Czechosłowacji Jugosławji, Italji, Szwajcarji, Belgji

---

wzrost stopy procentowej do wysokości niebywałej nawet podczas wojny. są właśnie następstwem tej nieszczęsnej ustawy waloryzacyjnej Grabskiego-Zolla.

Konieczność zmiany ustaw waloryzacyjnych uznali już Niemcy, którzy zeszłego roku, wydali już trzecią ustawę waloryzacyjną. znacznie podwyższającą niektóre stawki waloryzacyjne.

Powstałe na terenie Rzeczypospolitej związki obrony wierzycieli od kilku lat już domagają się znowelizowania rozporządzenia waloryzacyjnego z dnia 14 listopada 1924, zwanego lex Grabski-Zolli, a odnośny projekt zmiany tej ustawy opracowany szczegółowo przez Radę Naczelną Związków wierzycielskich, przedłożony został ubiegłego roku Wysokiemu Sejmowi, Senatowi i Rządowi.

2) Sprawa wyższej waloryzacji pożyczek państwowych. Uważamy również za rzecz konieczną, przypomnieć Wysokiemu Rządowi sprawę pokrzywdzenia posiadaczy zwaloryzowanych pożyczek państwowych. W tej sprawie Związki obrony wierzycieli przedłożyły również ubiegłego roku Wysokiemu Sejmowi, Senatowi i Rządowi osobny memorjał.

Uważamy za rzecz konieczną, aby do budżetu państwowego wstawiono co roku pewne kwoty na stopniowe podwyższenie stawek waloryzacyjnych dla posiadaczy zwaloryzowanych pożyczek państwowych. Powołując się zaś na niedawno wniesiony memorjał, upraszamy o przedłużenie terminu do wnoszenia podań o przyznanie wyższego przerachowania do końca grudnia 1930 r.

III. Sprawy przedwojennych polis ubezpieczeniowych.

Kilkanaście tysięcy obywateli polskich, posiadaczy przedwojennych polis ubezpieczeniowych, krajowych i zagranicznych na próżno od lat dziesięciu wyczekuje waloryzacji tych polis.

Na wielokrotne nasze pisemne i osobiste interwencje w tych sprawach w państwowym Urzędzie kontroli ubezpieczeń w Warszawie, spotykaliśmy się ciągle z lakonicznemi, niejasnemi i wymijającemi odpowiedziami. Zapewniano nas, że Wysoki Rząd czuwa nad temi sprawami.

A tymczasem, 1) Krakowskie Towarzystwo Wzajemnych Ubezpieczeń (Florjanka) w Krakowie, w płatnych tendencyjnych komunikatach prasowych ogłasza, że nie była w stanie dotychczas ukończyć przeliczenia. Nie była więc w stanie przez 10 lat zrobić tego, co pierwszy lepszy buchalter zrobiłby za kilka miesięcy.

2) Znanem jest powszechnie niesłychane pokrzywdzenie posiadaczy polis włoskich Towarzystw ubezpieczeniowych. Konwencją włosko polską nie tylko zwaloryzowano polisy włoskich Towarzystw Ubezpieczeniowych na zaledwie 15 proc. lecz nie zabezpieczono nawet posiadaczy tych polis przed ewentualnym spadkiem złotego, tak że zamiast 15 proc. otrzymali oni zaledwie 7 i pół proc.

Słusznie też kurator posiadaczy tych polis, znany adwokat w Krakowie Dr. Bronisław Feller, w drukowanej broszurce żali się i stwierdza że konwencja włosko-polska w sprawach polis ubezpieczeniowych, zreferowana imieniem Rządu polskiego przez Dr. Grubera, obecnego dyrektora Pocztowej Kasy Oszczędności podpisana, będzie wzorem dla wszystkich polskich prawników. jak konwencji zawierać nie należy i jak strasznie obywateli Rzeczypospolitej skrzywdzono na rzecz Towarzystw asekuracyjnych włoskich. Nie dziw więc, pisze dalej Dr. Feller że przez rok treść tej konwencji trzymano w tajemnicy a dopiero po roku treść jej ogłoszono.

3) W sprawie waloryzacji polis austrjackich Towarzystw Ubezpieczeniowych toczą się obecnie roko-

Holandji, Danji, Szwecji, i Łotwie. Opisany powyżej stan rzeczy należy uznać jako dostatecznie ułatwiający poszczególnym obywatelom różnych państw wzajemne rozrachunki między sobą.

W interesie jednak samych urzędów czekowo-pocztowych leżało nie poprzestać na uzyskanych wynikach i pójść jeszcze o krok dalej w kierunku uproszczenia pomiędzy samymi urzędami czekowo-pocztowymi rozrachunków, wynikających z ruchu pieniężnego pomiędzy uczestnikami ich obrotów.

Niebawem spostrzeżono że zamiast przesyłać codziennie całą kwotę zleceń np. polskich uczestników obrotu czekowego do Czechosłowacji, a czechosłowackich do Polski, wystarczy, jeśli prześle się tylko różnicę pomiędzy większą kwotą zleceń a mniejszą.

Sprawę tę uregulowała ostatecznie konferencja, odbyta w r. 1924 w Sztockholmie, gdzie przedstawiciele 26 państw podpisali wspólną umowę, nadającą normy prawne temu sposobowi regulowania zobowiązań pomiędzy mieszkańcami różnych państw. Miejmy nadzieję że i polscy obywatele nie omieszkają skorzystać z tych nowych udogodnień, jakie im współczesna technika obiegu pieniężnego daje.

---

wania między Rządem polskim a rządem austrjackim, i mamy nadzieję, że rokowania te zostaną jak najrychlej ukończone z korzyścią dla obywateli polskich, posiadaczy przedwojennych polis austr. Towarzystw Ubezpieczeniowych.

Uważamy za swój obowiązek podnieść tu, że jedno z największych towarzystw światowych „Feniks", starając się pracować pożytecznie dalej w Polsce objęło na siebie cieżar waloryzacji kilkunastu innych aust. Tow. Ubezpieczeniowych, dawne już zupełnie zbankrutowanych, tak że obywatele polscy, dzięki lojalności „Feniksu" uzyskując częściowy zwrot swych składek. Rozchodziłoby się jedynie o jak najrychlejsze zawarcie tej konwencji.

4) Co do waloryzacji polis niemieckich Towarzystw Ubezpieczeniowych zwracamy uwagę, ze odnośny układ waloryzacyjny polsko niemiecki, podpisany został jeszcze w lipcu 1928r. lecz dotychczas nie został przedłożony Wysokiemu Sejmowi do ratyfikacji!

W tych sprawach ubezpieczeniowych prosimy gorąco Wysoki Sejm i Senat o bezzwłoczne zażądanie ścisłych wyjaśnień ze strony Państwowego Urzędu Kontroli Ubezpieczeń!

Kronika.

O POŻYCZKĘ 5 MILJONÓW ZŁ. ZE SKARBU PAŃSTWA. Magistrat m. st. Warszawy wystąpił do Rady Miejskiej o upoważnienie do zaciągnięcia ze Skarbu Państwa pożyczek krótkoterminowych do wysokości 5 miljonych zł. Na pokrycie procentów od tych pożyczek wydział finansowo-podatkowy posiada odpowiedni kredyt w budżecie na r. 1929/30. Pożyczki te byłyby zaciągane z sum obrotowych min. skarbu.

—o—

WZROST OSZCZĘDNOŚCI W KASACH KOMUNALNYCH. Na dzień 1 lutego br. wkłady na książeczki oszczędności we w komunalnych kasach oszczędności wynosiły 117.097 tys. złotych, czyli o 4,1 proc. więcej w porównaniu ze stanem tych wkładów na 1 stycznia r. b. W powiatowych kasach oszczędności wkłady te wynosiły: 110.601 tys. zł. a więc o 4 proc. więcej, niż w poprzednim miesiącu. W miejskich kasach oszczędności wzrost wkładów wyraził się również w wysokości 4,1 proc. a mianowicie w sumie 306.496 tys. zł. Lokaty instytucyj finansowych wynosiły w dniu 1 lutego r. b. 32.064 tys. zł. wobec 31.504 tys. w dniu 1 stycznia r. b. Wkłady na rachunkach bieżących czekowych i żyrowych wyniosły w dniu 1 lut. r. b.: 45.570 tys. zł. zaś wobec 44.842 tys. zł. w dniu 1 stycznia r. b. Najwyższą sumę wkładów oszczędnościowych wykazują kasy lwowskie (112.858 tys. zł.) następnie kasy krakowskie (100.242 tys. zł.) kasy poznańskie (58.798 tys. zł.) śląskie (49.572 tys. zł.) i z kolei Kasa Oszczędności m. st. Warszawy (31.135 tys. zł.).

—o—

5 proc. KONW. POŻ. KOLEJOWA. W czasach ostatnich zauważyć się dawał na giełdzie naszej znaczny popyt na 5 proc. Konw. Poż. Kolejową. Nabywcy z dnia na dzień podnosili cenę, ale pomimo tego tranzakcje początkowo do skutku nie dochodziły, gdyż okazał się zupełny brak materjału. Ostatni raz walor ten notowany był 4 b. m. zł. 45, a więc procentuje przeszło 11 proc.

Jest to lokata bardzo korzystna, więc nic dziwnego, że znajdują się chętni nabywcy. Sporo obligacyj tych jest w posiadaniu obywateli austryjackich, którzy w swoim czasie otrzymali je wzamian za obligacje b. kolei austrjackich, przejętych przez Skarb Polski. W końcu zeszłego tygodnia płacono zł. 49, lecz i po tym kursie nie było oddawców, zawarto więc tylko drobne tranzakcje bez urzędowych notowań. W tygodniu ub. popyt się zmniejszył, i urzędowe tranzakcje były zawierane po zł. 48 do 48,50.

o—o

OBLIGACJE
Tow. Kred. Ziemskiego w Warszawie na Rynku Francuskim.

Jak wiadomo pertraktacje o Centralny Bank Ziemski zostały przerwane; w miejsce ich przystępują poszczególne instytucje długoterminowych kredytów ziemskich do umieszczenia swych obligacji zagranicą.

W pierwszym rzędzie Towarzystwo Kredytowe Ziemskie w Warszawie zamierza zgodnie z upoważnieniem Ministerstwa Skarbu emitować swe obligacje w Paryżu na sumę 5 miljonów dolarów. Warunki tej pożyczki mają być takie same jak ostatniej pożyczki dwóch miljonów dolarów w lutym ub. roku.

W tym celu przyznano grupie bankowej francuskiej złożonej z Banque de Paris, Societe Generale, Dreyfus et Cie i innych, prawo opcji do 15 lutego br. na przyjęcie obligacji Tow. Kredytowego Ziemskiego w Warszawie na sumę 5 miljonów dolarów, (125 miljonów franków).

Do tego czasu należy się więc spodziewać decyzji w kwestji poważnej długoterminowej pożyczki ziemskiej.

Wydaje: Bank Zaliczkowy i Kredytowy, Spółdz. z o. p. Kraków, ulica Gołębia 2.
Odp. Redaktor: Dr. Jan Berman Z „Drukarni Podhalańskiej" w Nowym Sączu